

तंत्रशिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारित घेणा-या
महाराष्ट्र राज्यातील सर्व व्यावसायिक
अभ्यासक्रमाच्या पदवी, पदविका विद्यार्थ्यांसाठी
अमर्त्य शिक्षण विमा योजना आणि विद्यार्थी
अपघात विमा योजना लागू करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,

शासन निर्णय क्र. टीईएम-२०११/(११/२०११)/तांशि-४,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,

दिनांक : २५ ऑगस्ट, २०११.

संदर्भ : संचालकांचे पत्र क्र. २/एनजीसी/अशिविपॉयो/२०११/२५६२,

दिनांक १५.१.२०११ व दिनांक २० जून, २०११.

प्रस्तावना : नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी (केंद्र शासनाचा अंगीकृत उपक्रम) विभागीय कार्यालय, कोल्हापूर यांचेमार्फत संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी तंत्रशिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील पदविका, पदवी आणि पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमातील विद्यार्थ्यांसाठी अमर्त्य शिक्षण विमा योजना व विद्यार्थी अपघात विमा योजनेचा प्रस्ताव सादर केला आहे. सर्वसाधारणतः विद्यार्थी त्यांच्या व्यावसायिक शिक्षणासाठी त्यांचे पालक/त्यांचा कायदेशीर पालनकर्ता यांच्यावरच आर्थिकदृष्ट्या अवलंबून असतो. अशा परिस्थितीमध्ये विद्यार्थ्यांच्या पालकांचा अपघाती मृत्यू किंवा अपघातामुळे अपंगत्व येऊन (हात, डोळा, पाय) अवयव कायमचे निकामी झाल्यास तसेच विमाधारक विद्यार्थ्यांच्या पालकांचा मृत्यू जर दवाखान्यात सर्जिकल ऑपरेशन करीत असताना किंवा ऑपरेशननंतर इस्पितळात ७ दिवसांपर्यंत मृत्यू झाला तर प्रस्तुत योजनेनुसार सादरहू विद्यार्थ्यांला नुकसानभरपाई म्हणून ठोक रक्कम देण्याची तरतूद प्रस्तुत योजनेमध्ये आहे. व्यावसायिक अभ्यासक्रमानुरूप सोयीसुविधा उपलब्ध करून देत असताना येणारा खर्च आणि त्यानुसार शिक्षण शुल्क समितीमार्फत विहित केले जाणारे शुल्क यामध्ये कालानुरूप वाढच होत आहे. सर्वसाधारण आर्थिक पार्श्वभूमी असणा-या विद्यार्थ्यांचे पालक अपघातामध्ये दगावल्यास किंवा कायमस्वरूपी अपंगत्व आल्यास त्या विद्यार्थ्यांस कुटुंबाचा कर्ता पुरुष गेल्याने किंवा कायमस्वरूपी अपंगत्व आल्याने होणा-या आघातामुळे व्यावसायिक शिक्षणाला वंचित रहावे लागण्याची शक्यता आहे. यावर कायमस्वरूपी व दूरगामी उपाययोजनेचा भाग म्हणून विद्यार्थ्यांस अपघात विमा योजनेसारख्या योजनेची आवश्यकता विचारात घेतली आहे. या पार्श्वभूमीवर तसेच वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभागाने ही योजना आधीच स्वीकारली असल्याने या योजनेच्या अंमलबजावणीनुसार वैद्यकीय शिक्षणाच्या विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात येणा-या योजनेचे लाभ लक्षात घेऊन तंत्रशिक्षण संचालनालयाच्या अखत्यारीतील सर्व अभ्यासक्रमांना अमर्त्य शिक्षण विमा योजना आणि अपघात विमा योजना लागू करावयाची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय : नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी, विभागीय कार्यालय, कॉसमॉस कर्मशिल कॉम्प्लेक्स, २०५ बी, 'ई', न्यू शाहूपरी, कोल्हापूर या कंपनीने संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेमार्फत सादर केलेल्या अमर्त्य शिक्षण योजना आणि अपघात विमा योजनेवरील प्रस्तावास शासनाची मान्यता देण्यात येत असून त्यानुसार तंत्रशिक्षण संचालनालयाच्या खालील अभ्यासक्रमांना शैक्षणिक वर्ष २०११-१२ पासून अमर्त्य शिक्षण विमा योजना आणि अपघात विमा योजना लागू करण्यात येत आहे.

पदवी अभ्यासक्रम : अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, हॉटेल मॅनेजमेंट अँड कॅटरिंग टेक्नॉलॉजी, वास्तुशास्त्र.

पदविका अभ्यासक्रम : अभियांत्रिकी, औषधनिर्माणशास्त्र, हॉटेल मॅनेजमेंट अँड कॅटरिंग टेक्नॉलॉजी.

पदव्युत्तर पदवी/ एम. ई., एम. टेक., एम. आर्च., एम. फार्म., एमबीए, एमसीए, पीजीडीएम

पदविका अभ्यासक्रम :

२. या पॉलिसी अंतर्गत संरक्षण घेण्यास तंत्रशिक्षण संचालनालयांतर्गत अभ्यासक्रमांस प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचे आई किंवा वडील किंवा कायदेशीर पालक ज्यांचे वय २५ ते ८० वयोगटातील असतील ते पात्र असतील.

३. अमर्त्य शिक्षा विमा योजनेतर्गत विद्यार्थ्यांचे आई किंवा वडील किंवा कायदेशीर पालक यांच्या अपघाती निधनानंतर किंवा अपघातामुळे कायमचे अपंगत्व आल्यानंतर किंवा अपघातामुळे कोणताही एक किंवा दोन अवयव (हात-पाय, डोळे) ज्यामुळे संबंधित पालक नोकरी किंवा व्यवसाय करण्यास अपात्र ठरला असेल तर शिक्षण घेणा-या पाल्याच्या शिक्षणात व्यत्यय येऊ नये म्हणून अभ्यासक्रमनिहाय पाल्यास संरक्षण देण्यात येईल.

त्याचप्रमाणे विद्यार्थी अपघाती विमा योजनेतर्गत अभ्यासक्रमाच्या कालावधीत विद्यार्थ्यांस अपघाती मृत्यू आल्यास किंवा अपघातामुळे पूर्ण अपंगत्व आल्यास विद्यार्थ्यांच्या पालकास रु. १ लक्ष विमा संरक्षण प्राप्त होणार आहे. विद्यार्थ्यांस ५० टक्के अपंगत्व आल्यास पाल्यास रु. ५० हजार विमा संरक्षण प्राप्त होणार आहे.

४. संरक्षणाचा कालावधी संबंधितांनी ज्या कालावधीसाठी विमा उतरविलेला आहे, त्या कालावधी इतका मर्यादित राहिल.

५. सदरहू अमर्त्य शिक्षण विमा योजना आणि अपघात विमा योजनेतर्गत विद्यार्थ्यांनी अभ्यासक्रमनिहाय, शैक्षणिक वर्षनिहाय खालीलप्रमाणे हप्ता भरावयाचा आहे.

अभ्यासक्रमाचे शैक्षणिक वर्ष	अमर्त्य शिक्षा योजना अंतर्गत विद्यार्थ्यांस मिळणारी विम्याची रक्कम	विद्यार्थी अपघात योजना अंतर्गत पालकास/विद्यार्थ्यांस मिळणारी विम्याची रक्कम	विम्याची मुदत	सदर दोन्ही योजनांसाठी विद्यार्थ्यांने अभ्यासक्रमाच्या पूर्ण कालावधीकरिता एकाच वेळी जमा करावयाची रक्कम
१.	२.	३.	४.	५.
प्रथम वर्ष	रु. ४.०० लाख	रु. १.०० लाख	५ वर्षे	रु. ७७९/-
द्वितीय वर्ष	रु. ४.०० लाख	रु. १.०० लाख	४ वर्षे	रु. ६५५/-
तृतीय वर्ष	रु. ३.०० लाख	रु. १.०० लाख	३ वर्षे	रु. ४२४/-
चतुर्थ वर्ष	रु. २.०० लाख	रु. १.०० लाख	२ वर्षे	रु. २१८/-
पाचवे वर्ष	रु. १.०० लाख	रु. १.०० लाख	१ वर्ष	रु. ११५/-

६. सदर हप्ता हा सर्व संबंधित शैक्षणिक संस्थांच्या प्राचार्यांनी विद्यार्थ्यांच्या प्रवेशाच्या वेळी/नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या आरंभी विमा हप्त्याची रक्कम नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी, विभागीय कार्यालय, कॉसमॉस कर्मशिल कॉम्प्लेक्स, २०५बी, 'ई', न्यू शाहूपुरी, कोल्हापूर, यांचेकडे विद्यार्थीनिहाय अनुषंगिक तपशिलासह एकत्रितरित्या डिमांड ड्राफ्ट/धनादेशाद्वारे उशिरात उशिरा माहे ऑक्टोबर अखेरपर्यंत सादर करावी.

७. प्रस्तुत योजनेतर्गत विमा दाव्यासाठी खालील बाबींचा अंतर्भाव करण्यात येत आहे:

- शिक्षण संस्थेची फी व बोर्डिंग
- वसतीगृह भाडे व बोर्डिंग खर्च
- पुस्तके व पिरीऑडीकल खर्च
- परीक्षा फी
- संस्थेने आयोजित केलेला उत्सव, सहली व शैक्षणिक सहली, इ. साठी सक्तीची देणगी.
- युनिफॉर्म खर्च.

- (vii) विभागप्रमुखाने किंवा संस्थेच्या प्रमुखाने केलेले खर्च
- (viii) विमाधारक विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे झालेल्या अपघाताचे वेळी, अपघात स्थळी अथवा घरी जाण्या-येण्याच्या द्वितीय वर्गाचे भाडे

८. वरील बाबी तसेच त्यांच्याशी अनुषंगिक कागदपत्रे विचारात घेऊन विद्यार्थ्यांचा विमा दावा प्राप्त झाल्यानंतर विमा रक्कम सदरहू विद्यार्थ्यांच्या किंवा संस्थेच्या व नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी अशा संयुक्त (जॉईंट) नावाने राष्ट्रीयकृत बँकेत जमा केली जाईल. मात्र विद्यार्थी अपघात विमा योजनेतर्गत प्राप्त होणारी रक्कम विद्यार्थ्यांस/पालकांस कंपनीमार्फत तातडीने थेट देण्यात येईल. या योजनेमध्ये खालील बाबींचा अंतर्भाव असणार नाही.

- (अ) सध्याचे अपंगत्व
- (ब) आत्महत्येचा प्रयत्न, आत्महत्या किंवा जाणून-बुजून स्वतःला जखमी केल्यामुळे आलेला मृत्यू किंवा कायमचे अपंगत्व.
- (क) मादक पदार्थांचे सेवन करून अपघात झाल्यामुळे किंवा व्हाईट हेतूने प्रेरित होऊन किंवा कायद्याचे उल्लंघन करताना आलेला मृत्यू किंवा कायमचे अपंगत्व.

९. प्रस्तुत योजनेतर्गत विम्याच्या दाव्याची रक्कम प्राप्त करण्यासाठी संबंधित विद्यार्थी/पालकांस खालीलप्रमाणे कागदपत्रे सादर करणे आवश्यक राहिल.

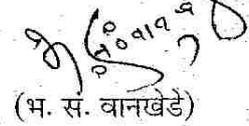
- (i) विमा पॉलिसी
- (ii) पूर्णपणे भरलेला क्लेम फॉर्म
- (iii) पॉलिस पंचनामा
- (iv) मृत्यू प्रमाणपत्र किंवा अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र
- (v) शवविच्छेदन प्रमाणपत्र किंवा अहवाल
- (vi) कंपनीने मागितलेली इतर अनुषंगिक कागदपत्रे

१०. मात्र विमा कंपनीने आपला दावा विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक हित लक्षात घेऊन तातडीने (कमाल मर्यादा एक महिन्याच्या आत) निकाली काढणे आवश्यक राहिल.

११. सर्व विभागीय सहसंचालक यांनी सदर योजनेची माहिती आपल्या अखत्यारीतील सर्व शैक्षणिक संस्थांना अवगत करावी.

१२. या योजनेतर्गत विमा दाव्याच्या प्रकरणांबाबत वाद उद्भवल्यास तो नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी, विभागीय कार्यालय, कोल्हापूर आणि संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी विद्यार्थ्यांचे/पालकांचे हित केंद्रिभूत मानून उभयपक्षी सामंजस्याने निकाली काढावा.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(भ. सं. वानखेडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) संचालक, तंत्रशिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- २) नॅशनल इन्शुरन्स कंपनी, विभागीय कार्यालय, कॉसमॉस कर्मशिअल कॉम्प्लेक्स, २०५ बी, 'ई', न्यू शाहूपरी, कोल्हापूर
- ३) विभागीय सहसंचालक (तंत्रशिक्षण), मुंबई / पुणे / नाशिक / औरंगाबाद / अमरावती / नागपूर /
- ४) निवडनस्ती/तांशि-४

अमर्त्य शिक्षा योजना (विद्यार्थ्यांच्या पातकांसाठी)

सदस्या विमा योजनेमध्ये विद्यार्थ्यांच्या पातकास अपघातामुळे मृत्यु अपवादा अपघातामुळे कायमचे पूर्ण अपघात आल्यास खालील प्रमाणे लाभ मिळतो

प्रथम वर्ष	शेवट द्वितीय वर्ष
₹. ४,००,०००/-	₹. ३,००,०००/-
₹. ४,००,०००/-	₹. ३,००,०००/-
₹. ४,००,०००/-	₹. ३,००,०००/-

- अपघाती मृत्यू
- अपघातामुळे होणारे कायमचे अपघात
- अपघातामुळे दोन डोळे किंवा दोन अतपव गमावणे

विद्यार्थी अपघात विमा पॉलिसी

सदस्या विमा योजनेमध्ये विद्यार्थ्यांच्या अभ्यासक्रमाच्या कालावधीमध्ये अपघातामुळे होणारा

- मृत्यू
- अपघातामुळे होणारे कायमचे अपघात
- अपघातामुळे दोन डोळे किंवा दोन अतपव गमावणे
- अपघातामुळे एक डोळा किंवा एक अतपव गमावणे

विमा दहा हा विद्यार्थ्यांने प्रवेश घेतलेली महाविद्यालयाच्या कार्यालयातच जमा करावा.

आतापर्यंत ₹. १ कोटी २९ लाख एवढी रक्कम नुकसान भरपाईपोटी

भविष्यातील शिक्षणासाठी विद्यार्थ्यांना अदा

आर्थिक दुखाऱ्या व आर्थिक अडचणीच्या वेळी आम्ही आपल्याबरोबर सदैव तपपर राहू.

नॅशनल इन्शुरंस कंपनी लि.

अधिक माहितीकरिता खालील नंबरवर संपर्क करावा
जयपंत बा. पाटील
विकास अधिकारी

नॅशनल इन्शुरंस कंपनी लि.

२०५, बी/२, ई - वॉर्ड, कॉसमॉस कॉमर्शियल कॉम्प्लेक्स, न्यू ग्राहुरी, स्टेशन रोड, कोल्हापूर.
फोन : (ऑफिस) ०२३१ - २६५२५८६ / ८७ फॅक्स : ०२३१ - २६५७३८७.
मोबाईल : ९६५७९३७२०, ९८२२०४९५५९, ९८९०६१८२२६, ९८२२०९५३५५

महाराष्ट्र शासन
(रुच्य व तंत्र शिक्षण विभाग)

नॅशनल इन्शुरंस कंपनी लि.

सादर करीत आहे.

संदर्भ : शासन निर्णय क्र - टीईएम २०११/(११/२०११)/तांशि - ४
दिनांक २५/०८/२०११

अमर्त्य शिक्षा योजना पॉलिसी

₹. ४,००,०००/- पर्यंत

व

विद्यार्थी अपघात विमा पॉलिसी

₹. १,००,०००/-

CIN - U10200WB1906G01001713 IRDA REGN.No-58

अमर्त्य शिक्षा योजना पॉलिसी

अमर्त्य शिक्षा योजना, प्रस्तावना

ही एक अशी विमा पॉलिसी आहे की या योजनेअंतर्गत सहभागी विद्यार्थ्यांच्या प्रस्तावामध्ये जाहीर केलेल्या कायदेशिर पालकांचे (आई किंवा वडिल किंवा कायदेशिर पालक) अपघाती निधन किंवा अपघाती कायमचे अपंगत्व आलेस पेशाअभावी सदरच्या विद्यार्थ्यांचे शिक्षण वचित राहू नये किंवा खंडीत होऊ नये व स्वाभिमानाने त्यांचे शिक्षण पूर्ण व्हावे ह्यासाठी महासंघ शासनाने, नॅशनल इन्शुरन्स कंपनीच्या माध्यमातून कमीत कमी विमा हप्त्यात ही योजना जाहीर केली आहे.

प्रस्तुत विमा योजने अंतर्गत खालील शैक्षणिक शुल्कांचा समावेश करण्यात आवा आहे.

- शिक्षण संस्थेची फी
- वसतीगृह भाडे व बोर्डिंग खर्च
- पुस्तके व पिरीऑडिकल खर्च
- परीक्षा फी
- संस्थेने आयोजित केलेल्या उत्सव, सहली व शैक्षणिक सहली इ. साठी सक्तीची देणगी
- युनिफॉर्म खर्च
- विमाधारक विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे झालेल्या अपघातस्थळी किंवा घरी जाण्या येण्याचे रेल्वेचे द्वितीय वर्गाचे भाडे
- संस्थेने किंवा संस्थेच्या प्रमुखाने सादर केलेला खर्च.

वयोगमर्यादा

- तंत्रशिक्षण संचालनालया अंतर्गत सर्व अभ्यासक्रमानुसार प्रवेश घेतलेल्या (अभियंत्रिकी / औषध निर्माणशास्त्र, हॉटेल मॅनेजमेंट व कॅटरिंग, वास्तुशास्त्र, एम. ई., एम. टेक., एम. आर्च., एम. फार्म., एम. बी. ए., एम. सी. ए., पीजीडीएम) पदवी, पदविका व पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांसाठी - १७ ते २५ वर्षे.
- विद्यार्थ्यांच्या कायदेशिर पालकांचे वय - २५ ते ८० वर्षे

पॉलिसी अंतर्गत मिळणारे बांध

- विद्यार्थ्यांच्या कायदेशिर पालकांचा अपघातामुळे होणारा
 - अपघाती कायमचे अपंगत्व
 - कायदेशिर पालकांचे अपघातामुळे दोन डोळे किंवा दोन अवयव निकामी होणे
 - कायदेशिर पालकांचे अपघातामुळे एक डोळा व एक अवयव निकामी होणे
- विद्यार्थ्यांच्या कायदेशिर पालकांचा मृत्यू जर दवाखान्यामध्ये सर्जिकल ऑपरेशन करित असताना किंवा ऑपरेशन नंतर ७ दिवसांच्या आत दवाखान्यात झाला तर या योजने अंतर्गत लाभ मिळतो.

या योजनेमध्ये समावेश नसलेल्या बाबी.

- सध्याचे अपंगत्व
- आत्महत्येचा प्रयत्न, आत्महत्या किंवा जाणून बुजून स्वतःला जखमी केल्यामुळे आलेला मृत्यू किंवा कायमचे अपंगत्व.
- मादक पदार्थांचे सेवन करून अपघात झाल्यामुळे किंवा वाईट हेतूने प्रेषित होवून किंवा कायद्याचे उल्लंघन करताना आलेला मृत्यू किंवा कायमचे अपंगत्व.
- शर्यत (रेसिंग), शिकार, वेडसरपणा मुळे झालेला अपघाती मृत्यू / कायमचे अपंगत्व
- युद्ध, दंगाधोपा, परकीय आक्रमण, अणुस्फोट, किरणोत्सर्ग मुळे आलेला मृत्यू किंवा कायमचे अपंगत्व.
- नैसर्गिक मृत्यू (उदा. हार्ट अटॅक, ब्रेन हॅमरेज, मधुमेह, कावीळ व संसर्गजन्य रोग इ.)
- प्रवासाने नसणाऱ्या विमानतून प्रवासी म्हणून प्रवास करताना आलेला अपघाती मृत्यू किंवा अपंगत्व.

विद्यार्थी गुन्दा, विमा रक्षक व एकाच वली भ्रातृवधाचा हक्क खालील प्रमाणे.

अभ्यासक्रमाचे वर्ष	भारतीय आरोग्य विमा/विद्यार्थ्यांचे मिळणारे रक्कम	विद्यार्थी अपघात योजनेअंतर्गत पालकांस/विद्यार्थ्यांस मिळणारी रक्कम	विद्यार्थी मृत्यू	दोन्ही योजनेसाठी विद्यार्थ्यांचे अभ्यासक्रमाच्या पूर्ण काळासाठी किंवा एकाच वली ज्या कायद्याची रक्कम (विमा हक्क)
प्रथम वर्ष	₹ ४,००,०००/-	₹ १,००,०००/-	४ वर्षे	₹ ६७८/-
द्वितीय वर्ष	₹ ३,००,०००/-	₹ १,००,०००/-	३ वर्षे	₹ ४३८/-
तृतीय वर्ष	₹ २,००,०००/-	₹ १,००,०००/-	२ वर्षे	₹ २२६/-
चतुर्थ वर्ष	₹ १,००,०००/-	₹ १,००,०००/-	१ वर्षे	₹ ११८/-

नॅशनल इन्शुरन्स
National Insurance